

Handboek

Voedselveiligheid
certificaat
aardappelen
verwerkende industrie
[VVA-Certificaat]

Teelt en Bewaar-seizoen **2018/2019**

Inhoudsopgave

1	Algemeen	3
1.1	BEGRIPPEN.....	3
1.2	INLEIDING.....	4
2	Aan- en afmeldingsprocedure	6
3	Beoordelingscriteria	7
3.1	INLEIDING.....	7
3.2	GGO MAATREGELEN	7
3.3	SCHEMA BEOORDELINGSCRITEIA VVA-CERTIFICAAT	8
3.3.1	<i>Algemeen</i>	8
3.3.2	<i>Teelt</i>	9
3.3.3	<i>Oogst en/of inschuren bij bewaring in eigen bewaar ruimte</i>	11
3.3.4	<i>Opslag en bewaring in eigen bewaar ruimte</i>	12
3.3.5	<i>Wassen / spoelen aardappelen</i>	12
3.3.6	<i>Uitschuren en/ of Afleveren</i>	14
4	Controlesystematiek	15
4.1	INLEIDING.....	15
4.2	CONTROLE TIJDENS HET AARDAPPELTELTRAJECT EN BEWAARSEIZOEN	15
4.3	GERICHTE CONTROLES IN AARDAPPELTEELT ÉN BEWAARSEIZOEN	16
4.4	AFLAND AARDAPPELEN	167
5	Residu-analyse	18
5.1	INLEIDING.....	18
5.2	VOORWAARDEN AAN RESIDU-ANALYSEONDERZOEK	18
5.3	BEMONSTERINGSFREQUENTIE.....	19
6	Afgifte VVA-Certificaat	20
7	Bezwaar.....	21
7.1	BEZWAARPROCEDURE	21
7.2	PARITAIRE COMMISSIE.....	21
8.	Samenvatting.....	22
	Tabel controlesystematiek en controlefrequentie.....	23
	Referenties	25
	Afkortingen	25
BIJLAGEN		
A:	Criteria voor Controlerende instanties	26
B:	Informatie en data naar de afnemer	27
C:	Zelfbeoordelingschecklist voor de aardappelteler	28 t/m 34
D:	Voorbeeld Klachten en Calamiteiten registratie	35
E:	Eisen gesteld aan compost	36 t/m 37

1 Algemeen

1.1 Begrippen

De volgende begrippen worden in dit handboek gebruikt:

Handboek: Dit handboek beschrijft wat het “Voedselveiligheid certificaat aardappelen verwerkende industrie” (VVA-certificaat) is, hoe men er aan kan voldoen, hoe het wordt getoetst, door wie en op welke wijze. Tevens staat hierin vermeld hoe wordt gerapporteerd naar betreffende schakels in de keten o.a. ten behoeve van de traceerbaarheid (naspeurbaarheid). Het handboek is bedoeld voor CI's en afnemers.

Telerhandleiding: Is een afgeleide van het Handboek “Voedselveiligheid certificaat aardappelen verwerkende industrie” en is bedoeld voor aardappeltelers, CI's en afnemers. Hierin staat omschreven wat het “Voedselveiligheid certificaat aardappelen verwerkende industrie” (VVA-certificaat) is, hoe men er aan kan voldoen, hoe er wordt getoetst, door wie en op welke wijze.

Voedselveiligheid certificaat aardappelen verwerkende industrie: wordt ook aangeduid als VVA-certificaat, is een certificaat dat een aardappelteler verkrijgt als de maatregelen uit de beoordelingscriteria worden toegepast op het eigen bedrijf. Deze maatregelen, voortkomende uit een risicoanalyse van een aardappelteelt bedrijf met bewaring, kunnen er voor zorgen dat voedselveiligheidsrisico's welke kunnen optreden tijdens de aardappelteelt, -oogst, -transport en -bewaring worden geminimaliseerd, of beter, geëlimineerd. Een onafhankelijke erkende CI voert een audit uit op het aardappelteeltbedrijf en controleert of deze maatregelen uitgevoerd zijn, voert een administratieve controle uit op de teeltregistratieformulieren en neemt at random of gericht monsters die worden beoordeeld op de aan- dan wel afwezigheid van residuen van gewasbeschermingsmiddelen. Wanneer aan alle voorwaarden is voldaan, wordt aan de aardappelteler een VVA-Certificaat uitgereikt.

Aardappelteler: is de primaire producent van aardappelen.

Aardappelteeltbedrijf: het bedrijf waar de aardappelen geteeld worden. Dit betreft meestal een akkerbouwbedrijf. Hierbij horen ook de werkzaamheden die door derden (bv. loonwerker) voor deze aardappelteler worden uitgevoerd in de aardappelteelt, -oogst, -transport en -bewaring, waar deze aardappelteler verantwoordelijk voor is.

Perceel: a) is een stuk akkerbouwland met dezelfde historie, bedoeld voor de teelt van aardappelen van hetzelfde ras met dezelfde gewasbehandeling;
b) specificatie a) inclusief een in overleg met de afnemer nadere omschrijving bijvoorbeeld perceelcode.

Afnemer: is een bedrijf welke de aardappelen afneemt van de aardappelteler om deze vervolgens a) in het eigen bedrijf te gebruiken als grondstof voor de productie van aardappelproducten. Deze afnemer is lid van de Vereniging voor de Aardappel verwerkende industrie (VAVI).
b) te verkopen aan VAVI leden.

Controlerende instantie (CI): Een derde, door de VAVI erkende, onafhankelijke instantie welke heeft bewezen expertise te hebben in het controleren en auditen van aardappeltelers en aardappelteelt-bedrijven. De controlerende instantie heeft experts in dienst met ervaring in het onafhankelijk controleren/auditen van richtlijnen / checklists op akkerbouwbedrijven. Op grond van de controles vindt uitgifte van het VVA-Certificaat plaats. De laatste versie van goedgekeurde controlerende instanties is te vinden op www.vavi.nl.

Beoordelingscriteria: zijn de risico's uit de generieke HACCP-analyse met bijbehorende beheersmaatregelen welke beoordeeld worden met behulp van een checklist op het aardappelteeltbedrijf op basis van aantoonbaarheid en implementatie van de betreffende maatregelen.

GGO: is een genetisch gemodificeerd organisme waar hier specifiek de GGO Solanacea of aardappelfamilie mee bedoeld wordt.

GMP-regeling: met deze regeling van het Productschap Diervoeder kunnen bedrijven aantoonbaar waarborgen dat diervoeders voldoen aan de wettelijke voorschriften en aan de bovenwettelijke eisen, overeengekomen met ketenpartijen.

Bijkoop: het overnemen (al dan niet tegen betaling) van een aardappelgewas of partij aardappelen dat niet op het eigen teeltbedrijf is geteeld/geproduceerd, maar wel onder het eigen VVA-certificaat wordt afgezet.

Drinkwaterkwaliteit: water dat voldoet aan de normen van de Drinkwaterwet en Drinkwaterbesluit (van 1 juli 2011).

1.2 Inleiding

Het 'Voedselveiligheid certificaat aardappelen verwerkende industrie' (VVA-Certificaat) is een programma welke door de Vereniging voor de Aardappelverwerkende Industrie (VAVI) is uitgewerkt in dit Handboek VVA-Certificaat.

Om voor het VVA-Certificaat in aanmerking te komen dient men zich allereerst aan te melden bij een door de VAVI aangewezen controlerende instantie (zie hoofdstuk 2).

Uitgangspunt bij het VVA-Certificaat is dat de productie van aardappelen door de aardappelteler als grondstof voor de verwerkende industrie onder zodanige voorwaarden plaatsvindt, dat een optimale voedselveiligheid gewaarborgd is. Het VVA-certificaat leidt tot een verantwoord en hygiënisch product bestemd voor menselijke consumptie verkregen door "Good Agricultural Practices". Daarnaast is traceerbaarheid (naspeurbaarheid) in de keten van aardappelteler tot afnemer een doel.

Naast aan de verwerkende industrie kunnen aardappeltelers ook aardappel(bijproducten) leveren aan afnemers die gecertificeerd zijn volgens de GMP-regeling diervoedersector. Het eisenpakket is gebaseerd op een generieke HACCP analyse van de aardappelteelt, -oogst, -transport en -bewaring waarbij elke stap in het aardappelteelt-, -oogst-, -transport- en -bewaringproces in beeld is gebracht. De inventarisatie met betrekking tot deze analyse houdt in dat bij alle stappen in het aardappelteelt-, -oogst-, -transport- en -bewaringproces is nagegaan waar mogelijk gevaar zou kunnen ontstaan met betrekking tot de voedselveiligheid. De meest van belang geachte risico's zijn benoemd en er is aangegeven welke maatregelen dienen te worden genomen om het potentiële risico tot een aanvaardbaar niveau terug te dringen of beter, te elimineren (zie hoofdstuk 3).

De onafhankelijke controle (zie Bijlage A) van door de VAVI aangewezen erkende CI's (zie www.vavi.nl) is erop gericht om vast te stellen dat tijdens het aardappelteelt-, -oogst-, -transport en bewaring proces ook daadwerkelijk de noodzakelijk geachte (preventieve) beheersmaatregelen in voldoende mate zijn genomen en dat registraties van gebruikte gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en kiemremmersmiddelen accuraat zijn bijgehouden.

Om deze beheersmaatregelen te ondersteunen, kunnen, at random of gericht, monsters van gewas of knollen genomen worden om deze te analyseren op mogelijke aanwezigheid van residuen van gewasbeschermingsmiddelen (zie hoofdstuk 5).

Het VVA-Certificaat is het bewijs dat aan alle in dit Handboek VVA-Certificaat gestelde eisen in voldoende mate is voldaan (zie Hoofdstuk 6).

Het VVA-Certificaat is ook als module opgenomen in het VVAK.

Duurzaamheid:

Voor u als teler is er nu ook de mogelijkheid om aan de vrijwillige duurzaamheidsmodule VVAK mee te doen in het kader van het VVA certificaat.

Het Akkerbouwcertificeringsoverleg van het productschap akkerbouw heeft de VVAK module "Duurzaam Akkerbouw Bedrijf(DAB)" ontwikkeld.

Deze is aangeboden aan Min EZ en met dit schema geeft de akkerbouw concrete invulling aan 'duurzame teelt'.

Akkerbouwbedrijven kunnen het duurzaamheidscertificaat behalen als door een onafhankelijke certificerende instelling is vastgesteld dat het bedrijf aan alle criteria voldoet. Deelnemen is mogelijk voor elk akkerbouwbedrijf in Nederland. Het duurzaamheidsschema stelt akkerbouw en –verwerking en –afzet kanalen in staat 'duurzaamheid' te concretiseren en aantoonbaar te maken.

In de instructie zijn o.a. eisen opgenomen m.b.t. biomassa voor energiedoelinden (Richtlijn voor Hernieuwbare Energie RED) evenals voor arbeid, flora en fauna, bodembeheer, (lokale) economie, energie, gewasbeschermingsmiddelen, water etc. het Min EZ heeft in 2012 bekend gemaakt dat certificatie een mogelijkheid is als controlemiddel voor de vergroeningseisen van het (toekomstig) Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

De duurzaamheidseisen zijn opgenomen in de zelfbeoordelingslijst "Duurzame Akkerbouwbedrijf (DAB)". Deze kunt u vinden in bijlage L van het Handboek VVAK via de link www.bo-akkerbouw.nl/diensten/certificering.

In de telershandleiding VVAK is op pag. 12 t/m 15 in een aparte tabel vermeld aan welke extra eisen moet worden voldaan om ook het duurzaamheidscertificaat te verkrijgen.

In bijlage L van het Handboek VVAK is tevens verwezen naar de GMP+ checklist for growers schemes (voorheen standaard B6 'Teelt van voerdersmiddelen'). Deze checklist heeft betrekking op de teelt van gewassen die als diervoeder gebruikt kunnen worden. Wijzigingen in de GMP+ standaard zullen ook doorgevoerd worden in VVAK.

2 Aan- en afmeldingsprocedure

Een aardappelteler kan zich aanmelden bij één van de aangewezen controlerende instanties (zie www.vavi.nl). De teler geeft hiermee ook toestemming aan de gekozen controlerende instantie om de gegevens van deze aardappelen door te sturen aan een door de teler specifiek aangeduide ofwel gemachtigde afnemer van deze aardappelen. Deze afnemer heeft deze gegevens tijdig, vóór aflevering, nodig voor het op een verantwoorde wijze ontvangen en verwerken van deze grondstof. De gegevens die doorgestuurd worden aan de gemachtigde afnemer staan in Bijlage B vermeld.

Overeenkomst

Met het aanmelden sluit u een overeenkomst met de Controlerende Instantie, hetgeen een voorwaarde is voor deelname.

Indien een teler zich eenmaal heeft aangemeld voor VVA-certificering, dan wordt de teler de daaropvolgende jaren door de CI benaderd voor verlenging. Zonder tegenbericht van de teler vindt automatisch verlenging van de aanmelding plaats. De teler heeft het recht om voor aanvang van het teeltseizoen het contract met de controlerende instantie niet te verlengen. De status “aangemeld” geldt voor telers die voor het eerst meedoen en voor telers die zijn afgekeurd.

Indien er sprake is van verschillende bedrijfsnamen gehanteerd door de teler voor het teeltbedrijf (KvK inschrijving), dient de teler deze bij aanmelding op te geven, ten einde het certificaat geldig te laten zijn voor alle door teler geteelde aardappelen, ongeacht op welke naam deze geleverd worden.

De door de teler aangewezen CI neemt telefonisch en/of schriftelijk contact op voor het maken van een afspraak om de fysieke bedrijfscontrole op het teeltbedrijf uit te voeren. Bij aanmelding verplicht de teler zich om mee te werken aan de controles door de controlerende instanties, dit betekent dat er tijd vrij gemaakt dient te worden voor de controles.

Afmelding is jaarrond mogelijk en het certificaat blijft dan de rest van het teeltseizoen geldig, tenzij de geldigheid van het certificaat eerder afloopt.

Door de volgende CI dient eerst een inspectie verricht te worden voordat een nieuw certificaat wordt verstrekt.

3 Beoordelingscriteria

3.1 Inleiding

Bij de teelt van aardappelen ten behoeve van het VVA-Certificaat volgens de beoordelingscriteria zijn vier belangrijke processtappen te onderscheiden, te weten:

- teeltfase (1);
- oogst/inschuren (2);
- opslag/bewaring (3);
- uitschuren/afleveren (4).

Bij iedere afzonderlijke processtap is geïnventariseerd welke aspecten een mogelijk risico of gevaar met betrekking tot de voedselveiligheid (zouden kunnen) opleveren. Van iedere processtap is vervolgens aangegeven welke preventieve maatregelen tijdens de teelt tot en met de aflevering nageleefd dienen te worden om de kans op een ongeluk/calamiteit, welke tot een voedselonveilige situatie zou kunnen leiden, tot een minimum te reduceren en tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen. De door de aardappelteler in acht te nemen preventieve maatregel is zodanig geformuleerd dat deze eveneens dienst doet als controleerbare norm voor een onafhankelijke controlerende instantie en als zelfbeoordelingchecklist voor de aardappelteler (zie Bijlage C). Deze checklist dient voor de eerste fysieke bedrijfscontrole volledig ingevuld te worden door de aardappelteler.

Tevens wordt er een voorbeeld getoond hoe men eventuele calamiteiten kan registreren (zie Bijlage D). De teler is niet verplicht het getoonde formulier te gebruiken, een andere wijze van registreren is ook mogelijk.

3.2 GGO maatregelen

De productie van GGO aardappelen voor consumptie is bij wet niet toegestaan. In West Europa zijn uitsluitend vergunningen afgegeven voor veldproeven waarbij sprake is van beperkte vermeerdering van genetisch gemodificeerde gewassen op proefvelden. In de hierna volgende beoordelingcriteria zijn op basis van een risicoanalyse in de teelt en opslagfase, de volgende beheersmaatregelen vastgesteld om het risico van contaminatie middels uitkruising, opslagplanten of vermenging te voorkomen:

- Het is niet toegestaan partijen aardappelen met VVA-Certificaat op een afstand minder dan 10 meter van GGO proefvelden te telen;
- Het is niet toegestaan partijen aardappelen met VVA-Certificaat te telen op percelen waar in de laatste 4 jaar proefvelden met GGO van Solanum soorten (aardappel, tomaat) zijn geteeld;
- Het is niet toegestaan GGO aardappelrassen te telen;
- Het is niet toegestaan, in het jaar van productie, machines en opslagmiddelen (kisten, bunkers, enz.) welke ingezet zijn bij de teelt, opslag, uitschuren, transport en verwerking van de opbrengst van GGO aardappelproefvelden eveneens in te zetten voor partijen aardappelen met VVA-Certificaat;
- Verplichte registratie na vaststelling van GGO's inclusief registratie van de wijze waarop corrigerende maatregel(en) zijn genomen.

3.3 Schema Beoordelingscriteria VVA-Certificaat

3.3.1 Algemeen

Algemene opmerking: beoordelingscriteria die tijdens de inspectie niet operationeel zijn, worden als voldoende beschouwd wanneer de teler de uitvoering beschrijft en de beschrijving in overeenstemming is met de richtlijn.

Aandachtspunt	Risico	Door teler te nemen maatregel (eis)
– Zelfbeoordeling	- Partij voldoet niet aan VVA-eisen	1. Jaarlijks voorafgaande aan bedrijfscontrole invullen van zelfbeoordelingschecklist (datum en ondertekening).
–Machingebruik	- Verontreiniging vreemde bestanddelen (hout, glas, olie, vet, rubber, chemicaliën, GGO, enz.)	2. Gebruik goed onderhouden en schone machines tijdens de teelt, oogst, transport, bewaring en aflevering. Deze machines dienen geen lekkage en/of losse (glas)delen te vertonen. Indien direct contact tussen machineolie en product dan gebruik van food grade olie. 3. Het gebruik van machines welke in het teeltseizoen oogst, transport, bewaring en aflevering in aanraking zijn geweest met GGO aardappelen is niet toegestaan.
–Traceerbaarheid	- Vermenging of verwisseling	4. Eenduidige registratie identiteit perceel (vastleggen perceelslocatie). Duidelijk aangeven welke percelen in aanmerking komen voor ‘VVA-Certificaat’. 5. Identiteit percelen / partijen vastleggen bij opslag (label, plattegrond bewaar ruimte, code). 6. Alle voor controle van VVA-certificaat vereiste registraties van teelt en bewaring, rapporten van controles en certificaten tenminste 3 jaar bewaren. 7. (Gedeelten van) Partijen die niet aan ‘VVA-Certificaat’-criteria voldoen, niet samenvoegen maar separaat opslaan. 8. Teler is verantwoordelijk voor, en ziet toe op verlading juiste perceel / partij. 9. Bij wisseling van perceel / partij, alle knollen verwijderen van in -/ uitschuurapparatuur (transportbanden, enz.). 10. Registratie afgeleverde partijen (datum, afnemer). 11. Bewaren inkoopbonnen (en/of facturen of certificaten) pootgoed, gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en biociden. 11.a Bij aankoop aardappelen registreert u: datum, gegevens producent, hoeveelheid gewas/product (ha/ton), evt. (weeg) bonnummers, transporteur en aankoopfactuur en VVA certificaat van deze partij. Andere geaccepteerde certificaten zijn: VVAK GlobalGAP, Vegaplan en Q&S.
– Calamiteiten en recall *)	- Vreemde bestanddelen (incl. quarantaine organismes, GGO en groene knollen)	12. Verplichte registratie van calamiteiten, versturen registratie en melden aan afnemer, bij brand, ongelukken of vondst (waarbij sprake kan zijn) van glas, olie, chemicaliën, quarantaine organismen, andere schadelijke vreemde materialen en/of GGO inclusief registratie van de wijze waarop corrigerende maatregel(en) zijn genomen. Onmiddellijk aanleveren van informatie over partij aan afnemer na ontvangst

-Loonwerk	- Verontreiniging vreemde bestanddelen (olie, vet, chemicaliën enz.)	<p>van een verzoek daartoe. Tevens dient bij constatering van schadelijke of ongeschikte producten de calamiteit gemeld te worden bij de NVWA. Zie de NVWA meldwijzer op www.nvwa.nl. De teler is hiervoor verantwoordelijk. Op basis van uw administratie bent u in staat om binnen 4 uur (na mondeling contact) informatie te verstrekken over de oorsprong van een afgeleverde (deel-) partij en over eventueel andere delen van die oorspronkelijke partij (aan wie geleverd, datum, hoeveelheid).</p> <p>In geval van afzet als diervoeder dient de calamiteit tevens gemeld te worden bij het FND (zie bijlage D):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Melden bij FND (tel.06-53648893); info@diervoederketen.nl - Raadplegen EWS voorwaarden GMP+ (zie www.gmpplus.org of en, zo ja, hoe er gemeld moet worden bij GMP+ International) <p>Meldingen versturen en waarschuwingen ontvangen kan eenvoudig en snel via de GMP EWS Melder App te vinden in de App Store</p> <p>Voor buitenlandse telers dienen calamiteiten gemeld te worden bij de lokaal bevoegde instanties.</p> <p>13. Bij uitbesteding van werkzaamheden aan loonwerkers of onderaannemers dient deze (teler moet hiervan een kopie hebben en erop toezien dan de loonwerker volgens VVA regels werkt)</p> <ul style="list-style-type: none"> -in bezit te zijn van een certificaat (VKL/VBL), óf: -in bezit te zijn van voedselveiligheidscertificaat aardappelen (VVA) of GLOBALGAP, óf: -gecontroleerd te worden door controlerende instantie in het kader van de VVA-controle,
-----------	--	--

*) Voor de registratie van Calamiteiten kan men gebruik maken van Bijlage D.

3.3.2 Teelt

Aandachtspunt	Risico	Door teler te nemen maatregel (eis)
-Perceel	-Verontreinigd perceel (rioolslib, glas, plastic, olie, zware metalen, vermenging, chemicaliën, GGO, quarantaine organismen enz.)	<p>14. Uitsluitend teelt toegestaan op percelen die afgelopen 3 jaar niet verontreinigd zijn door het opbrengen van niet officieel toegelaten stoffen. (bijv. verontreinigd slib, glas olie, dioxines, zware metalen en vanaf 1/1/2017 Keurcompost klasse C) of waarvan de teeltaarde door eerdere teelten of activiteiten chemisch verontreinigd is (bijv. fruitbomenteelt, vuilstort, industrieterrein). Verplichte verwijdering verontreinigingen (glasdelen, plastic enz. m.n. langs openbare wegen). Bij twijfel: grondanalyse.</p> <p>15. Bij aanwezigheid van doornappel (<i>Datura stramonium</i>) dient deze handmatig verwijderd te worden van het perceel.</p> <p>16. Isolatieafstand van teelt tot GGO proefvelden aardappelen is minimaal 10 meter.</p> <p>17. Geen teelt toegestaan op percelen waar de laatste 4</p>

–Uitgangsmateriaal	–Insleep quarantaine organismen, GGO	<p>jaar GGO aardappelen zijn vermeerderd.</p> <p>18. Uitsluitend gebruik officieel goedgekeurd pootgoed. Per partij moet een officieel keuringscertificaat aanwezig zijn en een factuur of afleverbewijs waarmee de omvang en identiteit aantoonbaar is. Dit geldt niet als de afnemer zorg draagt voor goedgekeurd uitgangsmateriaal en de betreffende afnemer op verzoek van de Certificerende Instelling volledige inzage geeft in de administratie om de conformiteit van de partij pootgoed vast te kunnen stellen. Bij eigen vermeerdering dient een goedkeuringsbewijs conform nationale wetgeving aanwezig te zijn.</p> <p>19. Teelt GGO rassen niet toegestaan.</p>
–Bemesting	–Overdosis als gevolg van te hoog nitraatgehalte, chemicaliën, PCB's zware metalen, enz.	<p>20. Bemestingsadvies opvolgen om milieubelasting te voorkomen (bij voorkeur op basis van analysecijfers).</p> <p>21. Op het perceel alleen bodemverbeteraars gebruiken die voorzien zijn van een (product)certificaat of analyserapport waarmee aangetoond wordt dat het product voldoet aan de Meststoffenwet en de in Bijlage E van Handboek VVA opgenomen normen voor glas, steentjes en overige verontreinigingen. De toetsing van de glasnorm geldt niet voor champost. De eisen voor groen- en gft-compost zijn opgenomen in bijlage E van Handboek VVA. Voor overige organische meststoffen moet een analyserapport volgens het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (minimaal 5 jaar bewaren) en een afleveringsbewijs overlegd kunnen worden. Dit geldt niet voor organische meststoffen (zoals dierlijke mest) van uw eigen bedrijf.</p> <p>22. Geen gebruik rioolslib voor organische bemesting.</p> <p>23. Meststoffen opslaan in overeenstemming met nationale en lokale wetgeving.</p> <p>24. Meststoffen apart opslaan van gewasbeschermingsmiddelen.</p> <p>25. Uitsluitend gebruik wettelijk toegestane meststoffen.</p> <p>26. Gebruik goedafgestelde, schone en goedwerkende strooier. Kalibratie (controle op de goede werking, afstelling en verdeling) moet jaarlijks uitgevoerd worden waarbij de datum geregistreerd wordt op zelfbeoordelingschecklist (bijlage C) (kalibratie mag zowel extern als door teler zelf uitgevoerd worden).</p> <p>27. Bijhouden actuele registratie gebruikte meststoffen (1x per week).</p>
–Gewasbescherming (incl. pootgoed-behandeling)	–Overdosis: vergiftigingsverschijnselen en aanwezigheid (niet toegestane) chemische residuen	<p>28. De technisch verantwoordelijke (teler en/of teeltbegeleiders) op gebied van gewasbescherming en bemesting moet zijn competentie (met bijvoorbeeld spuitlicentie) kunnen aantonen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen onderbouwen (met bijvoorbeeld spuitlicentie). Spuitlicentie (voor Nederland) verplicht, indien niet verplicht aanwezig aantoonbare ervaring van technisch verantwoordelijke.</p> <p>29. Opslag van gewasbeschermingsmiddelen moet voldoen aan nationale en lokale wetgeving.</p>

<p>–Jacht op wild</p> <p>–Watergebruik</p>	<p>–Kogels in product door jacht</p> <p>–Productbesmetting door verontreinigd water (bacteriologisch /chemisch)</p>	<p>30. Gebruik goed afgestelde, schone, goedwerkende en goedgekeurde verdeelapparatuur / spuit. De wettelijke keuringstermijn volgen (keuringsbewijs aanwezig). Dit geldt dit voor veld- en rijenspuit, vernevelapparatuur en de onkruidstrijker (bij deze apparatuur komt het middel direct op de plant/product). Zie http://www.sklkeuring.nl/media/files/Overzicht%20SKL%20keuringen%20verdeelapparatuur%20voor%20gewasbeschermingsmiddelen(1).pdf In landen zonder keuringsverplichting, jaarlijks kalibreren (datum registreren op zelfbeoordelingschecklist, bijlage C).</p> <p>31. Maximale dosering en het aantal toepassingen volgens het gebruikvoorschrift mag niet overschreden worden.</p> <p>32. Uitsluitend gebruik wettelijk toegestane middelen. Bij gebruik van gewasbeschermingsmiddelen die nog in de proeffase zitten is er toestemming van de afnemer nodig voor het gebruik van deze middelen.</p> <p>33. In acht nemen veiligheidstermijnen.</p> <p>34. Bijhouden actuele registratie gebruikte gewasbeschermingsmiddelen (inclusief vermelding oogstdatum i.v.m. veiligheidstermijnen, doel toepassing, naam toepasser en type behandeling; 1x per week).</p> <p>35. Jacht niet toegestaan indien gevaar bestaat dat hagel in product komt.</p> <p>36. Uitsluitend gebruik beregening-/ spuitwater van goede kwaliteit (bijv. bron-, leiding - en regenwater). Oppervlaktewater moet schoon zijn, bij twijfel informatie inwinnen bij waterschap (tip: zie www.waterkwaliteitportaal.nl en www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl) of een analyse uitvoeren (norm: max. 1.000 cfu E. coli per 100 ml water). Let op riooloverstorten!</p>
--	---	--

3.3.3 Oogst en/of inschuren bij bewaring in eigen bewaar ruimte

Aandachtspunt	Risico	Door teler te nemen maatregel (eis)
<p>–Oogst- inschuur machines en transport af perceel</p>	<p>–Verontreiniging vreemde bestanddelen (hout, glas olie, chemicaliën, GGO, enz.)</p>	<p>37. Verplichte aanwezigheid van dekzeil op kieper en inschuurapparatuur bij dreiging regen.</p> <p>38. Geen productvreemde bestanddelen in transportmiddelen (gebruik schone kiepers, kisten, enz.).</p> <p>39. Geen kapotte transport-/opslagmiddelen (kisten enz.).</p>

3.3.4 Opslag en bewaring in eigen bewaar ruimte

Aandachtspunt	Risico	Door teler te nemen maatregel (eis)
–Bewaarruimte	–Verontreiniging vreemde bestanddelen (hout, glas, olie, gewasbeschermingsmiddelen, ijzersplinters, faeces, GGO, enz.)	<p>40. Uitsluitend opslag in schone bewaar ruimte (jaarrond schone bewaar ruimte vrij van verontreiniging).</p> <p>41. Bewaar ruimte dient in goede staat van onderhoud te zijn (geen kapotte planken, isolatiemateriaal enz.).</p> <p>42. Bewaar ruimte dient duidelijk afgescheiden te zijn van machineberging/werkplaats, tenzij verontreiniging van wanden en vloer worden voorkomen (bijv. afdekken met plastic of zeil; bij hulpstoffen is intacte verpakking ook voldoende)</p> <p>43. (Huis)dieren mogen in bewaar ruimte niet op het product kunnen komen/nestelen. (Hygiëne regels dienen zichtbaar opgehangen te worden op het bedrijf.)</p> <p>44. Voorkomen van uitwerpselen van (huis)dieren en vogels op product, bijvoorbeeld middels gaas voor in- en uitlaatluiken.</p> <p>45. Geen opslag in bewaar ruimte/kisten waar GGO aardappelen in teeltjaar in opslag hebben gelegen.</p> <p>46. Opslag gewasbeschermingsmiddelen en opslag meststoffen nooit in bewaar ruimte.</p> <p>47. Afval (bijv. verpakkingsmateriaal, resten) en gevaarlijke stoffen dusdanig opslaan dat verontreiniging van het product wordt voorkomen.</p>
–Ongedierte	–Overbrengen pathogenen via uitwerpselen	<p>48. Voorkomen van ongedierte en (huis)dieren en vogels (uitwerpselen en nesten voorkomen) op product in bewaar ruimte door adequaat af te schermen bijv. sluit toegangen af, geen vogels boven partijen, geen huisdieren in product, door gaas voor in- en uitlaatluiken te zetten enz. Zet lokdozen voor ongedierte (op veilige plaatsen), indien nodig. Houdt bij de keuze van het ongedierte bestrijdingsmiddel rekening met eventueel opgebouwde resistenties voor deze middelen in de buurt. Voorkom contact ongediertebestrijdingsmiddelen met product. Een bedrijfskat is een acceptabel alternatief om ongedierte te bestrijden.</p>
–Kiemremmingsmiddelen	–Te hoge residuen van chemische middelen	<p>49. Wettelijk gebruiksvoorschrift, gebruiksaanwijzing en overige instructies op etiket kiemremmingsmiddel opvolgen. De technisch verantwoordelijke (teler en/of teeltbegeleiders) op gebied van gebruik kiemremmingsmiddelen moet zijn competentie (met bijvoorbeeld spuitlicentie) kunnen aantonen en het gebruik van kiemremmingsmiddelen onderbouwen (met bijvoorbeeld spuitlicentie). Spuitlicentie (voor Nederland) verplicht, indien niet verplicht aanwezig aantoonbare ervaring van technisch verantwoordelijke.</p> <p>50. Bijhouden actuele registratie gebruikte kiemremmingsmiddelen.</p>

-Klimaatbeheersing	-Mycotoxinen a.g.v. schimmelgroei; legionella	51. Optimale klimaatbeheersing nastreven. (Let bij luchtbevochtigers op juiste water temperatuur).
-Opwarmapparatuur	-Brandstoflucht of olieresten in product	52. Uitsluitend gebruik juist afgestelde, goed opgestelde en goed onderhouden opwarmapparatuur (niet op/boven product plaatsen). 53. Alleen gebruik maken van brandstoffen die geschikt zijn voor het drogen/opwarmen van producten.
-Lampen boven product	-Glas (splinters/scherven) in product	54. Aanwezigheid beschermplaat, breukvrije lampen of beschermkousje daar waar aardappelen worden verwerkt of bewaard.
-Thermometer in product	-Kwik en glas in product	55. Gebruik van kwik en/of glazen thermometer in of boven aardappelen niet toegestaan.
-Direct daglicht	-Groene knollen	56. Geen direct daglicht in bewaarplaats boven product.
-Koelapparatuur	-Koelvloeistof in product als gevolg van lekkage	57. Goed onderhouden koelapparatuur, uitsluitend met afdekplaat boven product (STEK keuringsrapport).

3.3.5 Wassen / spoelen aardappelen

Aandachtspunt	Risico	Door teler te nemen maatregel (eis)
-Wassen / spoelen van aardappelen voor afleveren door de teler zelf of in opdracht van de teler bij derden	-Verontreiniging water, klei (dioxine) vervuiling en traceerbaarheid van partijen aardappelen tijdens het wassen / spoelen	58. Bij wassen/spoelen op het eigen bedrijf waarbij de installatie <u>ook</u> wordt gebruikt voor derden en bij wassen/spoelen (in opdracht van de teler) bij externe bedrijven geldt dat de was/spoelactiviteiten gecertificeerd zijn volgens de NAO hygiëncode of een gelijkwaardige norm (ter beoordeling aan de CI). 59. Bij wassen/spoelen op het eigen bedrijf waarbij de installatie <u>niet</u> wordt gebruikt voor derden geldt: - bij gebruik van klei wordt verontreiniging uitgesloten door toepassing van "foodgrade" klei. Dit is aantoonbaar door een verklaring van de leverancier of een analyserapport; - bij gebruik van zout wordt verontreiniging uitgesloten door toepassing van "foodgrade" zout. Dit is aantoonbaar door een verklaring van de leverancier of een analyserapport; 60. - de laatste spoeling wordt uitgevoerd met drinkwater. Indien (deels) ander water wordt gebruikt moet(en) de bron(nen) van drinkwaterkwaliteit zijn (aantoonbaar op basis van jaarlijkse analyse) of in de 12 maanden voorafgaande aan het gebruik geschikt verklaard door een bevoegde autoriteit (waterschap, waterleidingbedrijf, Rijkswaterstaat en/of NVWA); - bij gebruik van gerecirculeerd water tijdens de laatste spoeling, is dit water gefilterd en wordt minimaal jaarlijks de pH-waarde (range 7 – 14) gecontroleerd. De toepassing van desinfecterende- en antischuimmiddelen in het spoelwater voldoet aan het wettelijk gebruiksvoorschrift (etiket) en wordt regelmatig gecontroleerd; 61. - Het laboratorium dat de wateranalyses uitvoert van het water dat gebruikt wordt voor het wassen / spoelen van de aardappelen geaccrediteerd volgens de

		<p>ISO 17025 of volgens een vergelijkbare nationale norm, of is dit laboratorium middels documentatie aantoonbaar bezig deze accreditatie te behalen.</p> <p>62. - Partijen moeten aantoonbaar traceerbaar gehouden worden tijdens het wassen / spoelen.</p>
--	--	--

3.3.6 Uitschuren en/ of Afleveren

Aandachtspunt	Risico	Door teler te nemen maatregel (eis)
-Vreemde bestanddelen	-Verontreiniging met vreemde bestanddelen (stenen, glas, chemicaliën, afval enz.) en groene knollen	63. Voldoende capaciteit inzetten om vreemde bestanddelen / groene knollen uit te lezen bij aflevering.
- Veiligheidstermijn	-Te hoge residuen van chemische gewasbeschermingsmiddelen	64. Strikt in acht nemen veiligheidstermijnen (wachtijden) bij gebruik gewasbeschermingsmiddelen.
- Transport	-Verontreiniging vreemde bestanddelen (hout, glas, olie, mest, stenen)	<p>65. Bij vervoer in eigen beheer: transportmiddelen reinigen na vervoer van:</p> <p>A. diervoedergrondstoffen: vegen;</p> <p>B. grond/stenen: reinigen met water (hoge druk);</p> <p>C. kunstmest: vegen</p> <p>D. verpakte producten: vegen;</p> <p>E. droge stapelbare pluimvee- en paardenmest: reinigen en desinfectie.;</p> <p>F. Natte mest: reiniging, desinfectie en na externe controle door een ISO 17020 geaccrediteerde inspectie-instelling.</p> <p>66. Bij transport door derden in opdracht van teler: Transporteur is in bezit van GMP B4.1 transport certificaat en kan aantoonbaar aan de eisen voldoen (kopie certificaat). Als transport in opdracht van afnemer plaatsvindt, dan is dit niet nodig maar moet aan de afnemer wel gemeld worden als het transportmiddel niet voldoet aan eis 65.</p>

4 Controlesystematiek

4.1 Inleiding

De onafhankelijke controle is erop gericht vast te stellen of op een aardappelteeltbedrijf de gemaakte afspraken met betrekking tot de teelt, oogst, transport, opslag en bewaring van aardappelen bestemd voor de aardappel verwerkende industrie in voldoende mate worden nagekomen, zodat calamiteiten op het gebied van voedselveiligheid voorkomen worden. Het VVA-Certificaat is het aantoonbare bewijs dat in voldoende mate aan de in deze beoordelingscriteria gestelde beheersmaatregelen is voldaan.

De controlesystematiek ziet er in hoofdlijnen als volgt uit.

4.2 Controle tijdens het aardappelteelttraject en bewaarperiode

Om voor aflevering met VVA certificaat in aanmerking te komen, ontvangen telers een fysiek bedrijfsbezoek (1,1 maal per jaar) waarin tevens administratieve controle plaatsvindt.

Het fysieke bedrijfsbezoek kan gedurende het gehele jaar plaatsvinden, mits er aardappelen aanwezig zijn (hetzij op het veld, hetzij in bewaring). Bij telers die voor het eerst meedoen en telers die afgekeurd zijn vindt het fysieke bedrijfsbezoek plaats vóór aflevering van de eerste partij. Dit fysieke bedrijfsbezoek kan plaatsvinden vanaf 6 maanden voor het verlopen van het certificaat tot de aflooptdatum van het certificaat.

De goedkeuringsprocedure werkt als volgt:

Telers die voor het eerst meedoen en telers die zijn afgekeurd hebben de status “aangemeld”. Na het eerste fysieke bedrijfsbezoek (vóór aflevering van de eerste partij) waarin tevens administratieve controle plaatsvindt, kan deze status per bedrijf (op voorwaarde dat is voldaan aan alle beoordelingscriteria) worden omgezet in “definitieve goedkeuring”. De status van definitieve goedkeuring blijft bestaan tot de volgende fysieke (of administratieve) bedrijfscontrole. Afgekeurde telers vallen terug naar de status “aangemeld”. Indien niet het hele bedrijf gecertificeerd kan worden, kunnen nog wel certificaten op perceels- of rasniveau worden verstrekt. Dit wordt dan aan de afnemer gerapporteerd.

Tijdens controle zullen in principe alle (op dat moment relevante) aan de teler gestelde voedselveiligheidseisen ofwel eerder genoemde **ingevulde en ondertekende zelfbeoordeling/checklist** gecontroleerd worden. Beoordelingscriteria die tijdens de inspectie niet operationeel zijn, worden als voldoende beschouwd wanneer de teler de uitvoering beschrijft en de beschrijving in overeenstemming is met de richtlijn.

De gehanteerde controlemethoden zijn:

- Fysieke bedrijfscontrole:
 - Tonen bijgewerkte teeltregistratie van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen tot datum controle met inachtneming van de veiligheidstermijnen;
 - Indien van toepassing controle spuitlicentie;
 - Indien van toepassing controle **van goedkeuringsbewijs verdeelapparatuur zoals veldspuit, enz.;**
 - Indien van toepassing controle kunstmeststrooier keuring;

- Kaart perceel ligging; opslag indeling.
 - Op het aardappelteeltbedrijf en op een of meerdere van de percelen zullen de beoordelingscriteria worden gecontroleerd.
 - Indien van toepassing worden ook de machines gecontroleerd van derden (bv. loonwerkers) welke werkzaamheden voor de aardappelteler uitvoeren op dit aardappelteeltbedrijf in de aardappelteelt, -oogst, en -transport.
- Monstername: Ten behoeve van onderzoek op de aanwezigheid van residuen van al dan niet toegestane en geregistreerde chemische middelen voor de (consumptie) aardappelteelt. (Zie ook Hoofdstuk 5).

4.3 Gerichte controles in aardappelteelt én bewaarseizoen

Alle aardappeltelers krijgen tenminste éénmaal een fysieke bedrijfscontrole. Het is mogelijk dat na de eerste fysieke bedrijfscontrole de teler de gelegenheid krijgt om een niet (volledige) geïmplementeerde maatregel alsnog (volledig) te implementeren. Dit betreft dan een niet (volledig) geïmplementeerde maatregel welke het risico op voedselonveilige situaties op termijn niet in gevaar brengt ofwel een niet kritieke tekortkoming. Gedurende de teeltfase en het bewaarseizoen zullen **10% van de deelnemende** aardappeltelers een tweede fysieke bedrijfscontrole kunnen verwachten (verrassingseffect). Het betreft hier veelal onaangekondigde, gerichte controles (herbeoordelingen) waarvoor in het bijzonder aardappeltelers in aanmerking komen waar tijdens een eerste fysieke bedrijfscontrole is vastgesteld dat sprake was van een niet kritieke tekortkoming. Het betreft hier dus een extra controle/herbeoordeling op zaken waarvan met de aardappelteler afgesproken is dat deze op korte termijn door hem zullen worden hersteld en welke niet direct kunnen leiden tot een voedselonveilige situatie.

Wanneer een teler welke in aanmerking zou komen voor een **tweede** fysieke bedrijfscontrole in het betreffende teelt/bewaar seizoen geen **tweede** fysieke bedrijfscontrole krijgt blijft de status staan. Wanneer in het volgende teelt/bewaar seizoen blijkt dat de betreffende maatregel niet (volledig) is geïmplementeerd dan vervalt in dat seizoen het VVA-Certificaat onmiddellijk.

4.4 Afland aardappelen

Voor afland aardappelen geldt een zelfde systematiek als bij bewaaraardappelen.

5 Residu-analyse

5.1 Inleiding

Met het residu-analyseonderzoek wordt invulling gegeven aan het onderdeel residucontrole gewasbeschermingsmiddelen in het kader van het VVA-Certificaat. Residucontrole van chemicaliën en/of gewasbeschermingsmiddelen is een belangrijk onderdeel binnen de eerdergenoemde beoordelingscriteria in het VVA-Certificaat programma ter borging van de wettelijke eisen en de eisen gesteld in het kader van voedselveiligheid.

Het residu-monitoringprogramma dient gezien te worden als een integraal onderdeel van een totaal monitoringprogramma waarbij fysieke en administratieve controles worden ondersteund door een residu-monitoring.

Naast bemonstering en controle van het eindproduct ten tijde van uitlevering wordt tevens een controle uitgevoerd op de registratie van de gebruikte gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en kiemremmers door de aardappelteler door middel van residucontrole van gewas (blad). Dit dient ter aanvulling op de fysieke bedrijfscontrole van de controlerende instantie. Op deze manier wordt ook gecontroleerd op middelen die weliswaar geen residu in het eindproduct achterlaten maar niet zijn toegestaan bij de teelt of niet geregistreerd zijn.

De residucontrole is in een aantal fasen van het aardappelteelt/productieproces van belang:
Teeltfase: controle op registratie van gebruikte middelen, analyse op residuen van toegelaten en (recent) verboden middelen. De resultaten worden vergeleken met het door de aardappelteler geregistreerde gebruik.

Opslag/bewaring/aflevering: controle op registratie van gebruik van de middelen die na de oogst worden gebruikt en op residuen op het product ten tijde van uitlevering (toetsing aan MRL's).

De controlerende instantie is verantwoordelijk voor het nemen van het monsters en het (laten) uitvoeren van het residu-analyseonderzoek dat aan de gestelde voorwaarden voldoet. Hieronder volgen deze voorwaarden die de VAVI aan het residu-monitoringsprogramma stelt.

5.2 Voorwaarden aan residu-analyseonderzoek

1. Het onderzoek is gericht op het vaststellen van de aanwezigheid van residuen van gewasbeschermingsmiddelen op monsters van gewas (blad) tijdens de aardappelteeltfase, als ook op het product (aardappel) na de oogst. Er is sprake van een brede screening op residuen van gewasbeschermingsmiddelen die relevant is voor de aardappelteelt en de geldende bestrijdingsmiddelenwetgeving. Het product is hierbij aardappelen voor consumptie of als grondstof voor de verwerkende industrie. Monsternamen vindt zodanig plaats dat men een goed beeld krijgt van het perceel / gewas/ partij. Aan de hand van de analyseresultaten wordt de registratie van de gebruikte middelen gecontroleerd en kan worden nagegaan of het product voldoet aan de wettelijke normen ten aanzien van het voorkomen van residuen van gewasbeschermingsmiddelen. Alleen toegelaten middelen in het land van aardappelproductie (Nederland, Engeland, Duitsland, België, Frankrijk)

- volgens gebruiksvoorschrift mogen worden toegepast. De maximale dosering volgens het gebruiksvoorschrift mag niet overschreden worden.
2. Op verzoek van de controlerende instantie en/of VAVI-leden, bij calamiteiten of concrete aanwijzingen uit het veld, kunnen monsters op andere middelen dan in het bestaande pakket worden gescreend.
 3. De controlerende instantie overlegt voor aanvang van het teeltseizoen (vóór april) de voorgestelde analysemethodiek met de lijst van de te toetsen middelen aan de VAVI.
 4. Om met de verwachte middelen zo veel mogelijk andere middelen mee te screenen, wordt gemonitord met zogenaamde multi-residuanalysemethoden. Er wordt gebruik gemaakt van de analysepakketten GC-MS (gaschromatografie met massaspectrometrische detectie) en LC-MS (vloeistofchromatografie met tandem massaspectrometrie). Alle monsters dienen te worden onderzocht volgens de GC-MS en volgens de LC-MS analysemethodiek.
 5. De controlerende instantie laat de monsters analyseren door een intern of extern laboratorium welke ISO17025 (of vergelijkbaar) geaccrediteerd is voor de analysepakketten GC-MS én LC-MS, en werkt volgens Goede Laboratorium Praktijk (GLP). Het onderzoek wordt uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijn ISO 17025 voor geaccrediteerde verrichtingen of vergelijkbaar in andere EU-landen.
 6. Monsters worden verzameld door de controlerende instantie en verstuurd naar een laboratorium. De monsters worden in het laboratorium geanalyseerd en de resultaten worden binnen 3 weken gerapporteerd aan de betreffende aardappelteler en de gemachtigde afnemer(s) van deze aardappelen.
 7. De resultaten van residu analyses moeten voor aflevering bij de afnemer bekend zijn.

5.3 Bemonsteringsfrequentie

Als wordt uit gegaan van een groot aantal partijen product en een gering aantal MRL overschrijdingen (bijv. 1%) zou een groot aantal monsters (>459) nodig zijn om met 99% betrouwbaarheid tenminste één overschrijding op te sporen. Dit aantal monsters is dermate hoog dat in de praktijk een statistisch verantwoorde steekproef economisch gezien niet haalbaar is maar ook niet vereist is omdat meestal het residumonitoringprogramma een integraal onderdeel vormt van een totaal monitoringpakket, waarvan de fysieke bedrijfs- en administratieve controle de basis vormt. Daarom kan worden volstaan met een geringere steekproef. Bij de grootte van de steekproef vormen de historische residudata (is er een groot risico op MRL overschrijdingen) een belangrijke factor. Daarnaast zijn de 'controle-ervaringen' van de controlerende instanties opgedaan tijdens de fysieke en administratieve bedrijfsbezoeken bij de deelnemende aardappeltelers dusdanig dat hiervan (op basis van praktijkervaring) van voldoende preventieve werking ten aanzien van mogelijk oneigenlijk gebruik uit gaat en de pakkans bij de voorgestelde bemonsteringsfrequentie voldoende groot geacht wordt.

Op basis hiervan wordt voor aardappelen zoveel mogelijk gericht een bemonsteringsfrequentie van ca. 12 % van de deelnemende aardappeltelers acceptabel geacht.

De bemonsteringsfrequentie geldt als totaal voor monsters genomen op blad en product. De controlerende instantie is verantwoordelijk voor een goede verdeling over de verschillende analysepakketten. De verdeling van monsters over gewas (blad-) en product (knol-) onderzoek is aangegeven in onderstaande tabel.

Tabel: Verdeling bemonsteringsfrequentie

Type residu-onderzoek	Gewas	Product
% van telers bemonsterd	2	10

Op basis van nieuwe informatie (analyseresultaten, aanwijzingen uit het veld, food alerts, etc.) of specifieke wensen van de afnemers van deze aardappelen kan de bemonsteringsfrequentie worden geïntensiveerd en het pakket aan middelen waarop wordt gecontroleerd worden uitgebreid. Aanpassing kan plaatsvinden tussentijds (naar aanleiding van signalen uit de markt) alsmede naar aanleiding van de jaarlijks te houden evaluatie.

Wanneer uit het residumonitoringsonderzoek MRL-overschrijdingen blijken, dan zal de VAVI de controlerende instanties een intensiever residumonitoringsonderzoek laten opstarten welke voornamelijk gericht zal zijn op residuen van de betreffende middelen. Deze bewaking van het monitoringonderzoek blijft gehanteerd totdat er duidelijkheid is over de oorzaak van deze overschrijdingen.

6 Afgifte VVA-Certificaat

Het VVA-Certificaat wordt door de aangewezen controlerende instantie uitgereikt aan de aardappelteler wanneer deze na de fysieke bedrijfscontrole en administratieve eindcontrole voor de aangemelde aardappelpercelen wordt goed bevonden voor het implementeren van de Beoordelingscriteria met bijbehorende maatregelen in zijn bedrijfsvoering.

Het VVA-Certificaat bestaat uit de volgende gegevens:

VVA-Certificaat:

- Voedselveiligheid Certificaat aardappelen Verwerkende Industrie
- Jaar en datum van certificatie
- Geldigheidsduur (einddatum) certificaat
- Certificaatnummer
- Uitgereikt aan:....(naam aardappelteler)...
- Woonplaats:.....
- Registratienummer (van controlerende instantie)
- Plaats (van ondertekening door controlerende instantie)
- Handtekening (controlerende instantie)

Indien niet het hele bedrijf gecertificeerd kan worden, kunnen nog wel certificaten op perceels- of rasniveau worden verstrekt. Dit bestaat dan uit de volgende gegevens:

VVA-Certificaat op perceels- of rasniveau:

- Jaar van certificatie:
- Datum afgifte:
- Geldigheidsduur (einddatum) certificaat
- Naam: (aardappelteler)
- Adres:
- Postcode / Plaats:
- Certificaatnummer:
- Ras:
- Oppervlakte:
- Aantal percelen:
- Perceel omschrijving (of door afnemers aangegeven code):

7 Bezwaar

7.1 Bezwaarprocedure

Een aardappelteler die een negatief advies heeft gekregen om een VVA-Certificaat te krijgen kan hier bezwaar tegen aantekenen.

Nadat de aardappelteler schriftelijk op de hoogte is gebracht door de controlerende instantie dat er geen VVA-Certificaat wordt afgegeven met betreffende redenen kan hij schriftelijk bezwaar aantekenen bij deze controlerende instantie. Dit dient te gebeuren binnen 2 weken. In het bezwaar moet duidelijk omschreven worden dat de afwijzing voor het VVA-Certificaat ten onrechte is, wat met ingesloten bewijsmateriaal kan worden aangetoond.

Deze bezwaarschriften worden, indien mogelijk, binnen 4 weken in behandeling genomen door de controlerende instantie. Of een bezwaar binnen 4 weken wordt gehonoreerd ligt aan het onderwerp van het bezwaar.

Wanneer het duidelijk een administratieve fout is van de aardappelteler welke met voldoende bewijsmateriaal kan worden aangetoond kan de controlerende instantie binnen 4 weken antwoorden.

Wanneer het bezwaar met bewijsmateriaal niet eenduidig is wordt het bezwaar niet meteen gehonoreerd. De aardappelteler krijgt schriftelijk bericht dat zijn bezwaar niet eenduidig te behandelen is en dat men zijn bezwaar in verdere behandeling zal nemen in de 'paritaire commissie'.

7.2 Paritaire commissie

Wanneer een bezwaar niet eenduidig door de controlerende instantie kan worden behandeld worden deze bezwaren door de controlerende instantie verzameld en van argumentatie en toelichting voorzien. De bezwaren worden éénmaal per kwartaal behandeld in de paritaire commissie. Deze commissie bestaat uit 1 vertegenwoordiger van de afnemers (VAVI-leden), 1 vertegenwoordiger van een controlerende instantie (aan te wijzen door VAVI), 1 vertegenwoordiger uit de aardappelteelt (aan te wijzen door LTO in Nederland of vergelijkbare instantie in het betreffende land) en indien noodzakelijk een onafhankelijke specialist op het vakgebied van het bezwaar (aan te wijzen door de drie voornoemde commissieleden). Nadat deze commissie zich heeft gebogen over het betreffende bezwaar zal deze een advies geven aan betreffende controlerende instantie. Deze controlerende instantie zal de betreffende aardappelteler op de hoogte brengen over het al dan niet honoreren van het bezwaar.

Wanneer een aardappelteler zich niet kan vinden in het gegeven antwoord op zijn bezwaar door de controlerende instantie kan er arbitrage worden aangevraagd bij de VAVI (zie hiervoor de Inkoopvoorwaarden Aardappelen, schakel industrie / teelt en arbitragereglement 2001).

8. Samenvatting

Het 'Voedselveiligheid Certificaat aardappelen Verwerkende industrie' (VVA-certificaat) is een programma dat door de Vereniging voor de Aardappelverwerkende Industrie (VAVI) is uitgewerkt in een Handboek VVA-Certificaat.

Hierin wordt beschreven op welke wijze de productie van aardappelen als grondstof voor de verwerkende industrie onder zodanige voorwaarden plaats kan vinden, zodat een optimale betreffende voedselveiligheid gewaarborgd is en blijft. Daarnaast is traceerbaarheid (naspeurbaarheid) in de keten van aardappelteler tot afnemer een doel. Aardappeltelers kunnen ook aardappel(bijproducten) leveren aan afnemers die gecertificeerd zijn volgens de GMP-regeling diervoedersector.

Een generieke HACCP analyse van de aardappelteelt, -oogst, -transport en -bewaring is uitgevoerd waarbij elke stap in het aardappelteelt-, -oogst-, -transport- en -bewaringproces in beeld is gebracht.

Hierbij is nagegaan waar mogelijk gevaar zou kunnen ontstaan met betrekking tot de voedselveiligheid. De meest belangrijke risico's zijn benoemd. In de beoordelingscriteria worden deze benoemd en is aangegeven welke maatregelen dienen te worden genomen om het potentiële risico tot een aanvaardbaar niveau terug te dringen of beter, te elimineren. De onafhankelijke controle door VAVI erkende controlerende instanties is erop gericht om vast te stellen dat tijdens het aardappelteelt-, -oogst, -transport en bewaring proces ook daadwerkelijk de noodzakelijk geachte (preventieve) beheersmaatregelen in voldoende mate zijn genomen en dat registraties van gebruikte gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en kiemremmingmiddelen accuraat zijn bijgehouden.

Om deze beheersmaatregelen te ondersteunen kunnen, at random of gericht, monsters van gewas of knollen genomen worden om deze te analyseren op mogelijke aanwezigheid van residuen van gewasbeschermingsmiddelen.

Het VVA-Certificaat wordt door de aangewezen controlerende instantie uitgereikt aan de aardappelteler wanneer deze na de gecombineerde fysieke en administratieve bedrijfscontrole (en bij geen overschrijdingen/afwijkingen in eventuele residu-analyses) van betreffende aangemelde percelen aan de beoordelingscriteria voldoet.

Het VVA-Certificaat is het bewijs dat aan alle in het Handboek VVA-Certificaat gestelde eisen in voldoende mate is voldaan. Indien niet het hele bedrijf gecertificeerd kan worden, kunnen nog wel certificaten op perceels- of rasniveau worden verstrekt. Dit wordt dan aan de afnemer gerapporteerd.

Een aardappelteler die een negatief advies heeft gekregen om een VVA-Certificaat te krijgen kan hier bezwaar tegen aantekenen. Nadat de aardappelteler schriftelijk op de hoogte is gebracht door de controlerende instantie dat er geen VVA-Certificaat wordt afgegeven met betreffende redenen, kan hij schriftelijk bezwaar aantekenen bij deze controlerende instantie. Wanneer een bezwaar niet éénduidig door de controlerende instantie kan worden behandeld, worden deze bezwaren verzameld en behandeld in een paritaire commissie.

Wanneer een aardappelteler zich niet kan vinden in het gegeven antwoord op zijn bezwaar door de controlerende instantie kan er arbitrage worden aangevraagd bij de VAVI.

Tabel controlesystematiek en controlefrequentie

Periode	Type controle / activiteit
<p>jaarrond</p> <p>april t/m oktober (teeltfase)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aanmelding aardappelpercelen op ras-, perceel-, niveau en oppervlakte (ha) bij controlerende instantie inclusief, indien van toepassing, de afnemer <p><u>Vóór eerste aflevering van voor het eerst aangemelde percelen en voor aflandaardappelen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fysieke bedrijfscontrole (onderhoud machines, bovengrondse knollen, traceerbaarheid, enz.) en Administratieve controle (correct bijhouden registratie, veiligheidstermijnen, wettelijke middelen, doseringen, enz.) • Monstername t.b.v. residu analyses (gebruik niet toegestane middelen) <p><u>Indien nodig of daarvoor ingedeeld:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fysieke bedrijfscontrole voor bewaaraardappelen indien nog niet uitgevoerd tijdens teelt • Gerichte fysieke bedrijfscontrole (bij 10% van de aangemelde telers) • Monstername t.b.v. residu analyses (overschrijding MRL's en/of gebruik niet toegestane middelen, bij 12% van de aangemelde telers)
<p>oktober t/m juli (opslagfase)</p>	<p><u>Vóór eerste aflevering van aangemelde percelen / partijen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fysieke bedrijfscontrole (controle bewaarplaats, traceerbaarheid, enz.) en Administratieve eindcontrole (correct bijhouden registratie, veiligheidstermijnen, wettelijke middelen, enz.) <p><u>Indien nodig of daarvoor ingedeeld:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gerichte fysieke bedrijfscontrole (bij 10% van de aangemelde telers). • Monstername t.b.v. residu analyses (overschrijding MRL's en/of gebruik niet toegestane middelen) <p><u>Vóór aflevering van aangemelde percelen / partijen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Afgifte VVA -Certificaat • Evaluatie residu monitoringspakket met VAVI-leden

Referenties

- [1] Internetsites MRL's: NL : <http://www.rikilt.wageningen-ur.nl/vws/index.html>;
EU-MRL's: www.europa.eu.int/comm/food/fs/ph_ps/pest/index_en.htm
- [2] Bestrijdingsmiddelendatabank, zie: <http://www.ctb-wageningen.nl>
- [3] Fytorom, Nefyto, Den Haag (www.fytorom.nl)
- [4] Informatie over gewasbescherming: www.bib.wau.nl/gbk, www.ctb-wageningen.nl,
www.milieumeetlat.nl, www.fytoweb.fgov.be, www.bba.de, <http://e-phy.agriculture.gouv.fr/>

Afkortingen

VVA-Certificaat	= Voedselveiligheid Certificaat aardappelen Verwerkende Industrie
VAVI	= Vereniging voor de aardappelverwerkende industrie
GGO	= Genetisch Gemodificeerd Organisme
HACCP	= Hazard Analysis Critical Control Point
MRL	= Maximum Residu Level (maximale residu limiet)
EU	= Europese Unie
CTB	= College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen
GC-MS	= gaschromatografie met massaspectrometrische detectie
LC-MS/MS	= vloeistofchromatografie met tandem massaspectrometrie
LOD	= detectiegrens (limit of detection)
EC/NL	= Europese Commissie / Nederland
Codex Alimentarius	= Gezamenlijk FAO/WHO voedsel programma (over hygiëne)
GMP	= Good Manufacturing/Managing Practice

BIJLAGE A: Criteria voor Controlerende instanties.

Een controlerende instantie voldoet aan onderstaande criteria:

EN-ISO/IEC 17021:2011 voor certificatie-instellingen

Inspectie/controle:

NL: NEN-EN-ISO/IEC 17020:2004

Europese norm: EN-ISO/IEC 17020:2004

of

Productcertificatie:

NL: NEN-EN-ISO/IEC 45011:1998

Europese norm: EN-ISO/IEC 45011:1998

Daarnaast dient de onafhankelijke controlerende instantie bewezen expertise te hebben in het controleren en auditen van aardappeltelers en aardappelteeltbedrijven.

Ook dient de controlerende instantie experts in dienst te hebben met ervaring in het onafhankelijk controleren/auditen van richtlijnen (checklists) op akkerbouwbedrijven en deze kunnen vertalen naar een VVA-Certificaat en uitgifte hiervan.

Een aantal criteria zijn belangrijk voor:

- een onafhankelijke controle-organisatie: onafhankelijkheid, neutraliteit, objectiviteit, vertrouwelijkheid, de mogelijkheid tot beroep=> aantonen dat zij de noodzakelijke bekwaamheid heeft om deskundige oordeelsvorming te kunnen geven.
- controleurs/auditoren: operationele onafhankelijkheid=> enigerlei betrokkenheid bij concurrerende objecten, die hun neutrale en onpartijdige oordeelsvorming over het te inspecteren object zou kunnen beïnvloeden, is niet toegestaan.

Controlerende instanties die van start willen gaan met het VVA-Certificaat programma dienen eerst erkend te worden door de VAVI.

De VAVI houdt zich het recht om controlerende instanties zelf of door een derde te (laten)controleren op het functioneren. Het EN-ISO/IEC 17021:2011 voor certificatie-instellingen zal daaraan ten grondslag liggen.

BIJLAGE B: Informatie en data naar de afnemer

Na aanmelding van de aardappelteler voor het VVA-certificaat bij een erkende controlerende instantie, machtigt de aardappelteler de controlerende instantie om de volgende gegevens aan de door de betreffende aardappelteler gemachtigde afnemer te verstrekken:

- In een Excel overzicht:
 - **Gemachtigde** afnemer
 - **Telernummer/klantnummer** bij afnemer
 - **Nummer** bij controlerende instantie
 - **Controledatum**
 - **Einddatum certificaat**
 - **Achternaam**
 - **Naam**
 - **Adres**
 - **Plaats**
 - **Uitslag**
 - **Certificaatnummer**
 - **Reden** (afkeuring n.a.v. controle)
 - **Omschrijving** (afkeuring n.a.v. controle)
 - **Residumonster** (gewas of knolmonster)
 - **Uitslag residumonster**

- De controlerende instantie dient de gegevens aan te leveren volgens het format rapportagebestand op www.vavi.nl.
De controlerende instantie is verplicht het telersbestand digitaal ter beschikking te stellen.

- Kopie residumonster-uitslag van teler van gemachtigde afnemer

Bijlage C

Zelfbeoordelingschecklist voor de aardappelteler (beoordelingscriteria maatregel 1)

Naam bedrijf:

Datum:.....

Handtekening:

ALGEMEEN

Aandachtspunt	Door teler te nemen maatregel	Toegepast		
		Ja	Nee	NVT
- Zelfbeoordeling	1. Jaarlijks voorafgaande aan bedrijfscontrole invullen van zelfbeoordelingschecklist (datum en ondertekening).	☐	☐	☐
- Machinegebruik	2. Gebruik goed onderhouden en schone machines tijdens de teelt, oogst, transport, bewaring en aflevering. Deze machines dienen geen lekkage en/of losse glasdelen te vertonen. Indien direct contact tussen machine-olie en product dan gebruik van food grade olie.	☐	☐	☐
	3. Het gebruik van machines welke in het teeltseizoen oogst, transport, bewaring en aflevering in aanraking zijn geweest met Genetisch Gemodificeerde Organisme (GGO) aardappelen is niet toegestaan.	☐	☐	☐
- Traceerbaarheid	4. Eenduidige registratie identiteit perceel (vastleggen perceelslocatie). Duidelijk aangeven welke percelen in aanmerking komen voor 'VVA-Certificaat'.	☐	☐	☐
	5. Identiteit partijen vastleggen bij opslag (label, plattegrond bewaarruimte, code).	☐	☐	☐
	6. Alle voor controle van VVA-certificaat vereiste registraties van teelt en bewaring, rapporten van controles en certificaten tenminste 3 jaar bewaren.	☐	☐	☐
	7. Partijen die niet aan 'VVA-Certificaat' criteria voldoen, niet samenvoegen maar separaat opslaan.	☐	☐	☐
	8. Teler is verantwoordelijk voor, en ziet toe op verlading juiste partij.	☐	☐	☐
	9. Bij wisseling van perceel / partij, alle knollen verwijderen van in- / uitschuurapparatuur (transportbanden, enz.).	☐	☐	☐
	10. Registratie afgeleverde partijen (datum, afnemer).	☐	☐	☐
	11. Bewaren inkoopbonnen (en/of facturen of certificaten) pootgoed, gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en biociden.	☐	☐	☐
	11.a Bij aankoop aardappelen registreert u: datum, gegevens producent, hoeveelheid gewas/product (ha/ton), evt. (weeg) bon nummers, transporteur en aankoopfactuur en VVA certificaat van deze partij. Andere geaccepteerde certificaten zijn: VVAK, GlobalGAP en Q&S.	☐	☐	☐

Aandachtspunt	Door teler te nemen maatregel	Toegepast		
		Ja	Nee	NVT
- Calamiteiten *)	<p>12. Verplichte registratie, versturen registratie en melden aan afnemer, brand, ongelukken of vondst (waarbij sprake kan zijn) van glas, olie, chemicaliën, quarantaine organismen, andere schadelijke vreemde materialen en/of GGO inclusief registratie van de wijze waarop corrigerende maatregel(en) zijn genomen. Onmiddellijk aanleveren van informatie over partij aan afnemer na ontvangst van een verzoek daartoe. Tevens dient bij constatering van schadelijke of ongeschikte producten de calamiteit gemeld te worden bij de NVWA. Zie de NVWA meldwijzer op www.nvwa.nl. De teler is hiervoor verantwoordelijk. Op basis van uw administratie bent u in staat om binnen 4 uur (na mondeling contact) informatie te verstrekken over de oorsprong van een afgeleverde (deel-) partij en over eventueel andere delen van die oorspronkelijke partij (aan wie geleverd, datum, hoeveelheid). In geval van afzet als diervoeder dient de calamiteit tevens gemeld te worden bij het FND (zie bijlage D).</p> <p>- Melden bij FND (tel.06-53648893); info@diervoerderketen.nl - Raadplegen EWS voorwaarden GMP+ (zie www.gmpplus.org of en, zo ja, hoe er gemeld moet worden bij GMP+ International Meldingen versturen en waarschuwingen ontvangen kan eenvoudig en snel via de GMP EWS Melder App te vinden in de App Store</p> <p>Voor buitenlandse telers dienen calamiteiten gemeld te worden bij de lokaal bevoegde instanties.</p>	O	O	O
- Loonwerk	<p>13. Bij uitbesteding van werkzaamheden aan loonwerkers of onderaannemers dient deze (teler moet hiervan een kopie hebben en erop toezien dan de loonwerker volgens VVA regels werkt</p> <ul style="list-style-type: none"> -in bezit te zijn van een certificaat (VKL/VHL), óf: -in bezit te zijn van voedselveiligheidscertificaat aardappelen (VVA) of GLOBALGAP, óf: -gecontroleerd te worden door controlerende instantie in het kader van de VVA-controle. 	O	O	O

* Zie ook voorbeeld Calamiteiten registratie in Bijlage **D**

TEELT

Aandachtspunt	Door teler te nemen maatregel	Toegepast		
		Ja	Nee	NVT
- Perceel	14. Uitsluitend teelt toegestaan op niet verontreinigde percelen die afgelopen 3 jaar niet verontreinigd zijn door het opbrengen van niet officieel toegelaten stoffen. (bijv. verontreinigd slib, glas olie, dioxines, zware metalen en Keurcompost klasse C) <u>of waarvan de teeltaarde door eerdere teelten of activiteiten chemisch verontreinigd is (bijv. fruitbomenteelt, vuilstort, industrieterrein).</u> Verplichte verwijdering verontreinigingen (glasdelen, plastic enz. met name langs openbare wegen). Bij twijfel: grondanalyse.	0	0	0
	15. Bij aanwezigheid van doornappel (<i>Datura stramonium</i>) dient deze handmatig verwijderd te worden van het perceel.	0	0	0
	16. Isolatieafstand van teelt tot GGO proefvelden aardappelen is minimaal 10 meter.	0	0	0
	17. Geen teelt toegestaan op percelen waar de laatste 4 jaar GGO aardappelen zijn vermeerderd.	0	0	0
- Uitgangsmateriaal	18. Uitsluitend gebruik officieel goedgekeurd pootgoed. Per partij moet een officieel keuringscertificaat aanwezig zijn en een factuur of afleverbewijs waarmee de omvang en identiteit aantoonbaar is. Dit geldt niet als de afnemer zorg draagt voor goedgekeurd uitgangsmateriaal en de betreffende afnemer op verzoek van de Certificerende Instelling volledige inzage geeft in de administratie om de conformiteit van de partij pootgoed vast te kunnen stellen. Bij eigen vermeerdering dient een goedkeuringsbewijs conform nationale wetgeving aanwezig te zijn.	0	0	0
	19. Teelt GGO rassen niet toegestaan.	0	0	0
- Bemesting	20. Bemestingsadvies opvolgen om milieubelasting te voorkomen (bij voorkeur op basis van analysecijfers).	0	0	0
	21. Op het perceel alleen bodemverbeteraars gebruiken die voorzien zijn van een (product)certificaat of analyserapport waarmee aangetoond wordt dat het product voldoet aan de Meststoffenwet en de in Bijlage E van Handboek VVA opgenomen normen voor glas, steentjes en overige verontreinigingen. De toetsing van de glasnorm geldt niet voor champost. De eisen voor groen- en gft-compost zijn opgenomen in bijlage E van Handboek VVA. Voor overige organische meststoffen moet een analyserapport volgens het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (minimaal 5 jaar bewaren) en een afleveringsbewijs overlegd kunnen worden. Dit geldt niet voor organische meststoffen (zoals dierlijke mest) van uw eigen bedrijf.	0	0	0
	22. Geen gebruik rioolslib voor organische bemesting.	0	0	0
	23. Meststoffen opslaan in overeenstemming met nationale en lokale wetgeving.	0	0	0
	24. Meststoffen apart opslaan van gewasbeschermingsmiddelen.	0	0	0
	25. Uitsluitend gebruik wettelijk toegestane meststoffen.	0	0	0
	26. Gebruik goed afgestelde, schone en goedwerkende strooier. Kalibratie (controle op de goede werking, afstelling en verdeling) moet jaarlijks uitgevoerd worden waarbij de datum geregistreerd wordt (kalibratie mag zowel extern als door teler zelf uitgevoerd worden). Datum=.....	0	0	0
	27. Bijhouden actuele registratie gebruikte meststoffen (1 x per week).	0	0	0
- Gewasbescherming (incl.pootgoedbehan	28. De technisch verantwoordelijke (teler en/of teeltbegeleiders) op gebied van gewasbescherming en bemesting moet zijn competentie (met	0	0	0

Aandachtspunt	Door teler te nemen maatregel	Toegepast		
		Ja	Nee	NVT
-deling)	bijvoorbeeld spuitlicentie) kunnen aantonen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen onderbouwen (met bijvoorbeeld spuitlicentie). Spuitlicentie (voor Nederland) verplicht, indien niet verplicht aanwezig aantoonbare ervaring van technisch verantwoordelijke.			
	29. Opslag van gewasbeschermingsmiddelen moet voldoen aan nationale en lokale wetgeving.	☐	☐	☐
	30. Gebruik goed afgestelde, schone en goedwerkende verdeelapparatuur / spuit. De wettelijke keuringstermijn volgen, (keuringsbewijs aanwezig). In landen zonder keuringsverplichting jaarlijks kalibreren (datum registreren). Datum=.....	☐	☐	☐
	31. De maximale dosering en het aantal toepassingen volgens het gebruiksvoorschrift mag niet overschreden worden.	☐	☐	☐
	32. Uitsluitend gebruik wettelijk toegestane middelen. Bij gebruik van gewasbeschermingsmiddelen die nog in de proeffase zitten is er toestemming van de afnemer nodig voor het gebruik van deze middelen LET OP: bij consumptieaardappelen worden steekproefsgewijs monsters genomen door de CI en onderzocht op residuen (via VVAK Handboek 5.1)	☐	☐	☐
	33. In acht nemen veiligheidstermijnen.	☐	☐	☐
	34. Bijhouden actuele registratie gebruikte gewasbeschermingsmiddelen (inclusief vermelding oogstdatum i.v.m. veiligheidstermijnen, doel toepassing, naam toepasser en type behandeling, 1 keer per week).	☐	☐	☐
- Jacht op wild	35. Jacht niet toegestaan indien gevaar bestaat dat hagel in product komt.	☐	☐	☐
- Watergebruik	36. Uitsluitend gebruik beregening/ spuitwater van goede kwaliteit (bijv. bron-, leiding - en regenwater). Oppervlaktewater moet schoon zijn, bij twijfel informatie inwinnen bij waterschap (tip: zie www.waterkwaliteitportaal.nl en www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl) of een analyse uitvoeren (norm: max. 1.000 cfu E. coli per 100 ml water). Let op riooloverstorten!.	☐	☐	☐

OOGST en/of INSCHUREN bij bewaring in eigen bewaar ruimte

Aandachtspunt	Door teler te nemen maatregel	Toegepast		
		Ja	Nee	NVT
- Oogst- inschuur- machines en transport af perceel	37. Verplichte aanwezigheid van dekzeil op kieper en inschuurapparatuur bij dreiging regen.	☐	☐	☐
	38. Geen productvreemde bestanddelen in transportmiddelen(gebruik schone kiepers, kisten, enz.).	☐	☐	☐
	39. Geen kapotte transport-/opslagmiddelen (kisten enz.).	☐	☐	☐

OPSLAG en BEWARING in eigen bewaar ruimte

Aandachtspunt	Door teler te nemen maatregel	Toegepast		
		Ja	Nee	NVT
- Bewaarplaats	40. Uitsluitend opslag in schone bewaarruimte (jaarrond schone bewaarruimte vrij van verontreiniging).	☐	☐	☐
	41. Bewaarruimte dient in goede staat van onderhoud te zijn (geen kapotte planken, isolatiemateriaal enz.).	☐	☐	☐
	42. Bewaarruimte dient duidelijk afgescheiden te zijn van machineberging/werkplaats. tenzij verontreiniging van wanden en vloer worden voorkomen (bijv. afdekken met plastic of zeil; bij hulpstoffen is intacte verpakking ook voldoende)	☐	☐	☐
	43. (Huis)dieren mogen in bewaarruimte niet op het product kunnen komen/nestelen. (Hygiëne regels dienen zichtbaar opgehangen te worden op het bedrijf.)	☐	☐	☐
	44. Voorkomen van uitwerpselen van (huis)dieren en vogels op product, bijvoorbeeld middels gaas voor in- en uitlaatluiken (gaas!).	☐	☐	☐
	45. Geen opslag in bewaarruimten /kisten waar GGO aardappelen in teeltjaar in opgeslagen hebben gelegen.	☐	☐	☐
	46. Opslag gewasbeschermingsmiddelen en opslag meststoffen nooit in bewaarruimte.	☐	☐	☐
	47. Afval (bijv. verpakkingsmateriaal, resten) en gevaarlijke stoffen dusdanig opslaan dat verontreiniging van het product wordt voorkomen	☐	☐	☐
- Ongedierte	48. Voorkomen van ongedierte en (huis)dieren en vogels (uitwerpselen en nesten voorkomen) op product in bewaarruimte door adequaat af te schermen bijv. sluit toegangen af, geen vogels boven partijen, geen huisdieren in product, door gaas voor in- en uitlaatluiken te zetten enz. Zet lokdozen voor ongedierte (op veilige plaatsen), indien nodig. Houdt bij de keuze van het ongedierte bestrijdingsmiddel rekening met eventueel opgebouwde resistenties voor deze middelen in de buurt. Voorkom contact ongediertebestrijdingsmiddelen met product. Een bedrijfskat is een acceptabel alternatief om ongedierte te bestrijden.	☐	☐	☐
- Kiemremmingsmiddelen	49. Wettelijk gebruiksvoorschrift, gebruiksaanwijzing en overige instructies op etiket kiemremmingsmiddel opvolgen. De technisch verantwoordelijke (teler en/of teeltbegeleiders) op gebied van gebruik kiemremmingsmiddelen moet zijn competentie (met bijvoorbeeld spuitlicentie) kunnen aantonen en het gebruik van kiemremmingsmiddelen onderbouwen (met bijvoorbeeld spuitlicentie). Spuitlicentie (voor Nederland) verplicht, indien niet verplicht aanwezig aantoonbare ervaring van technisch verantwoordelijke	☐	☐	☐
	50. Bijhouden actuele registratie gebruikte kiemremmingsmiddelen.	☐	☐	☐
- Klimaatbeheersing	51. Optimale klimaatbeheersing nastreven (let bij luchtbevochtigers op juiste watertemperatuur).	☐	☐	☐
- Opwarm apparatuur	52. Uitsluitend gebruik juist afgestelde, goed opgestelde en goed onderhouden opwarmapparatuur (niet op/boven product plaatsen).	☐	☐	☐
	53. Alleen gebruik maken van brandstoffen die geschikt zijn voor het drogen/opwarmen van producten.	☐	☐	☐
- Lampen boven product	54. Aanwezigheid beschermplaat, breukvrije lampen of beschermkousje daar waar aardappelen worden verwerkt of bewaard.	☐	☐	☐
- Thermometer in product	55. Gebruik van kwik en/of glazen thermometer niet toegestaan.	☐	☐	☐
- Direct daglicht	56. Geen direct daglicht in bewaarplaats boven product.	☐	☐	☐
- Koelapparatuur	57. Goed onderhouden koelapparatuur, uitsluitend met afdekplaat boven product (STEK keuringsrapport).	☐	☐	☐

WASSEN en SPOELEN VAN AARDAPPELEN

Aandachtspunt	Door teler te nemen maatregel	Toegepast		
		Ja	Nee	NVT
- Wassen / spoelen van aardappelen voor afleveren door de teler zelf of in opdracht van de teler bij derden	58. Bij wassen/spoelen op het eigen bedrijf waarbij de installatie <u>ook</u> wordt gebruikt voor derden en bij wassen/spoelen (in opdracht van de teler) bij externe bedrijven geldt dat de was/spoelactiviteiten gecertificeerd zijn volgens de NAO hygiënecode of een gelijkwaardige norm (ter beoordeling aan de CI).	☐	☐	☐
	59. Bij wassen/spoelen op het eigen bedrijf waarbij de installatie <u>niet</u> wordt gebruikt voor derden geldt: - bij gebruik van klei wordt verontreiniging uitgesloten door toepassing van "foodgrade" klei. Dit is aantoonbaar door een verklaring van de leverancier of een analyserapport; - bij gebruik van zout wordt verontreiniging uitgesloten door toepassing van "foodgrade" zout. Dit is aantoonbaar door een verklaring van de leverancier of een analyserapport;	☐	☐	☐
	60. - de laatste spoeling wordt uitgevoerd met drinkwater. Indien (deels) ander water wordt gebruikt moet(en) de bron(nen) van drinkwaterkwaliteit zijn (aantoonbaar op basis van jaarlijkse analyse) of in de 12 maanden voorafgaande aan het gebruik geschikt verklaard door een bevoegde autoriteit (waterschap, waterleidingbedrijf, Rijkswaterstaat en/of NVWA); - bij gebruik van gerecirculeerd water tijdens de laatste spoeling, is dit water gefilterd en wordt minimaal jaarlijks de pH-waarde (range 7 – 14) gecontroleerd. De toepassing van desinfecterende- en antischuimmiddelen in het spoelwater voldoet aan het wettelijk gebruiksvoorschrift (etiket) en wordt regelmatig gecontroleerd	☐	☐	☐
	61. - Het laboratorium dat de wateranalyses uitvoert van het water dat gebruikt wordt voor het wassen / spoelen van de aardappelen geaccrediteerd volgens de ISO 17025 of volgens een vergelijkbare nationale norm, of is dit laboratorium middels documentatie aantoonbaar bezig deze accreditatie te behalen.	☐	☐	☐
	62. - Partijen moeten aantoonbaar traceerbaar gehouden worden tijdens het wassen / spoelen.	☐	☐	☐

UITSCHUREN en/of AFLEVEREN

Aandachtspunt	Door teler te nemen maatregel	Toegepast		
		Ja	Nee	NVT
- Vreemde bestanddelen	63. Voldoende capaciteit inzetten om vreemde bestanddelen / groene knollen uit te lezen bij aflevering.	☐	☐	☐
- Veiligheids-termijnen	64. Strikt in acht nemen veiligheidstermijnen (wachtijden) bij gebruik gewasbeschermingsmiddelen.	☐	☐	☐
- Transport	65. Bij vervoer in eigen beheer: transportmiddelen reinigen na vervoer van: <ul style="list-style-type: none"> a. diervoedergrondstoffen: vegen; b. grond/stenen: reinigen met water (hoge druk); c. kunstmest: vegen; d. verpakte producten: vegen; e. droge stapelbare pluimvee- en paardenmest: reinigen en desinfectie; f. Natte mest: reiniging, desinfectie en na externe controle door een ISO 17020 geaccrediteerde inspectie-instelling. 	☐	☐	☐
	66. Bij transport door derden in opdracht van teler: Transporteur is in bezit van GMP B4.1 transport certificaat en kan aantoonbaar aan de eisen voldoen (kopie certificaat). Als transport in opdracht van afnemer plaatsvindt, dan is dit niet nodig maar moet aan de afnemer wel gemeld worden als het transportmiddel niet voldoet aan eis 65	☐	☐	☐

BIJLAGE D: Klachten en Calamiteiten registratie (beoordelingscriteria nr 12)

Naam aardappelteler			
Adres			
Postcode	Plaats		
Land			
Tel.nr.	Fax.nr.		
Afnemer		Fax.nr.	
		e-mail	
Controlerende Instantie		Fax.nr.	
		e-mail	

KLACHT / CALAMITEIT

Perceel (code)	Ras		Actie *
Opslag (code)			
Datum calamiteit	-.....-.....	
Omschrijving Klacht / calamiteit		
Maatregelnummer checklist		(nr 1 t/m 61)	
Corrigerende maatregel		
Verbetermaatregel (hoe in de toekomst calamiteit / klacht voorkomen)		
Waar is het betrokken product nu?		Op telersbedrijf / bij afnemer / tijdelijke opslag/ ..	
Datum melding aan afnemer (incl. fax/e-mail)-.....-.....	Ter attentie van: Dhr/Mevr.	
Datum melding aan CI (incl. fax/e-mail)-.....-.....	Ter attentie van: Dhr/Mevr.	
Datum melding aan FND** (incl. fax/e-mail)-.....-.....	Ter attentie van Centr. Meldpunt Dhr/Mevr.	
Datum melding aan GMP+ ** (incl. fax/e-mail)-.....-.....	Ter attentie van: Dhr/Mevr.	
Eventueel: datum melding aan NVWA (incl. fax/e-mail)-.....-.....	Ter attentie van: Dhr/Mevr.	

*) in te vullen door afnemer / Controlerende Instantie (CI).

**) in geval van afzet als diervoeder melden aan FND (tel. 06-53648893; info@diervoederketen.nl) en uitzoeken via www.gmpplus.org/bestand/4427/gmp-ba5---nl-20130301.pdf of en, zo ja hoe het gemeld moet worden aan GMP+

Bijlage E: Eisen gesteld aan compost

Hieronder wordt ingegaan op de eisen die gesteld worden aan gft- en groencompost. De eisen hebben m.n. betrekking op

- eisen gesteld aan monsternamen en analyse,
- ongewenste stoffen in de grondstof(fen) (m.n. in gft),
- glas, steentjes en overige verontreinigingen in de compost.

Daarnaast gelden wettelijke eisen (Meststoffenwet), o.a. met betrekking tot zware metalen.

Zie art. 17 lid 4 van het uitvoeringsbesluit (<http://wetten.overheid.nl/BWBR0019031/2016-01-01>).

Keurcompost en equivalente certificaten

Groen- en gft-compost is bij voorkeur gecertificeerd volgens het branchekeurmerk 'Keurcompost'. Keurcompost klasse A, B voldoet aan de onderstaande normen in 2017.

Keurcompost klasse C voldoet m.i.v. 1/1/2017 niet meer. Bedrijven en locaties zijn te vinden op www.keurcompost.nl/register.

Daarnaast geven ook de volgende certificaten voldoende borging:

- RHP
- BGK (bij Duitse herkomst)
- Keuringsattest van Vlaco o.b.v. bepalingen van Vlarema (bij Belgische herkomst)

Het Akkerbouw Certificeringsoverleg beoordeelt welke certificaten voldoende borging geven.

Ongecertificeerde compost

Gft- en groencompost dat niet gecertificeerd is volgens Keurcompost of de bovengenoemde equivalente certificatieschema's is alleen toegestaan indien aan de volgende eisen wordt voldaan:

Bemonstering en analyse

- De monsternamen geschiedt door een onafhankelijke monsternemer. De datum van monstername en de (bedrijfs)naam van de monsternemer moet op het analyserapport vermeld zijn.
- Het laboratorium van afgifte van het analyserapport is NEN-EN-ISO/IEC 17025:2005 erkend door een accreditatie instelling (bijv. RvA).
- De partijgrootte per analyse is max. 1.000 ton verse compost. De partijgrootte moet op het analyserapport vermeld zijn.
- Het analyserapport bevat een verklaring of een overzicht van resultaten waaruit blijkt dat het compost is onderzocht op de parameters genoemd in, en voldoet aan, de normen die gelden voor Keurcompost klasse B (tabel 2.1 van BRL Keurcompost).
- Samenvoegen/mengen van geanalyseerde partijen mag alleen indien elke partij (volgens het analyserapport) aan de gestelde normen voldoet en traceerbaarheid administratief geborgd is.

Grondstof

- Bij gft-compost moet de grondstof vrij zijn van incontinentiemateriaal en (wegwerp)luiers. Hierover zijn afspraken gemaakt met de betrokken gemeenten en composteerders. Per 1/1/17 is het afnemen van compost waarin ook incontinentiemateriaal en/of (wegwerp)luiers is verwerkt, niet meer toegestaan.

Normen voor glas, steen en overige verontreinigingen (>2 mm)

Verontreiniging		Norm	Toelichting
Glas (2-20 mm)		Max. 0,10% (m/m, op ds)	Glas > 20 mm niet toegestaan
Steen (5-20 mm)		Max. 2,00% (m/m, op ds)	steen > 20 mm niet toegestaan
Overige verontreiniging (2-20 mm)		Max. 0,10% (m/m, op ds)	verontreiniging > 20 mm niet toegestaan